

Bemærkninger til lovforslaget

1. Almindelige bemærkninger

Lovforslaget tilsigter primært at ophæve bestemmelsen om den jyske motorvejs linjeføring øst om Brabrand Sø samt den planlagte motorvejsindføring til Århus' centrum.

Lov nr. 237 af 14. juni 1965 indebærer, at ministeren for offentlige arbejder er bemyndiget til at foretage projektering af anlægget af en nord-sydgående motorvej i Jylland, herunder linjeføringen i Århusområdet.

I lovens § 1 bestemmes, at linjeføringen skal ske øst om Brabrand Sø, og i lovens § 3 bemyndiges ministeren tillige til at foretage projektering af en motorvej vest om Brabrand Sø. Sidstnævnte er tænkt som en aflastning for motorvejens østlige linjeføring.

Den østlige linjeføring er indgået som planlægningsforudsætning for Århusområdet siden 1966 og danner således grundlag for såvel egnsplanen som byudviklingsplanen. De nævnte planer er imidlertid aldrig realiseret, lige så lidt som motorvejen i Århusområdet nogen sinde er realiseret.

Den østlige linjeføring byggede på den forudsætning, at egnsplanen ville skabe et behov for en syd-nordgående vejkapacitet øst om Brabrand Sø, bl.a. som følge af de to centerfunktioner i henholdsvis Hasselager og Lisbjerg. Imidlertid har trafikken ikke udviklet sig som forudsat, og staten har i mellemtiden engageret sig økonomisk i færdiggørelsen af ringvejen vest for Århus, jfr. lov nr. 295 af 8. juni 1978.

Ganske vist var motorvej og ringvej tiltænkt uforenelige trafikale funktioner; men de seneste tiårs udvikling af Århusområdet har vist, at en færdiggørelse af ringvejen er fuldt tilstrækkelig både til afviklingen af den gennemgående trafik og den lokale trafik, der hidtil har været en væsentlig hindring for fredeliggørelse af byområderne i den vestlige del af Århus, Åbyhøj og Hasle.

Det forekommer efterhånden usandsynligt, at der nogen sinde fuldføres en motorvejsføring øst om Brabrand Sø, og om det så skete, ville det – trods byggelinjer og arealreservationer – betyde et voldsomt indgreb i bysamfundet med ødelæggelse

af kolonihaveområder, boligmiljøer og rekreative arealer ved Brabrand Sø.

Tværtimod virker byggelinjebuddene og arealreservationerne hæmmende for planlægningen i Århus kommune, ikke mindst i relation til den forestående kommuneplan for Århus.

Anledningen til, at lovforslaget fremsættes, er, at Århus byråd i sit møde den 23. januar 1985 vedtog et forslag med følgende ordlyd:

»Den nord-sydgående motorvej med linjeføring øst om Brabrand Sø udgår af kommuneplanen. I stedet fastlægges arealets anvendelse til rekreative formål.«

Forslaget, der var fremsat af venstresocialisternes byrådsgruppe, fik 9 stemmer, mens 20 undlod at stemme. (Forslagsstillerne skal ikke i nærværende forslag gå ind i en nærmere vurdering af de forpligtelser, der påhviler udøveren af et borgerligt ombud, herunder pligten til at afgive stemme. Det skal blot bemærkes, at det blev anført, at Århus byråd ikke var berettiget til at udelade motorvejens linjeføring fra kommuneplanen, så længe de nævnte bestemmelser i lov nr. 237 af 14. juni 1965 fortsat var i kraft. Ikke desto mindre antages det, at ansvaret for en eventuel ulovlig beslutning påhviler enhver, som ikke klart har stemt imod, og den foretagne stemmeafgivning må derfor tages som udtryk for, at Århus byråd efterhånden ønsker den østlige linjeføring fjernet fra planlægningen, men at et antal medlemmer har ønsket en forudgående ændring af lovgrundlaget).

2. Den historiske udvikling

Efter folketingets vedtagelse af lov nr. 237 af 14. juni 1965 blev der i november 1969 under trafikudvalgets behandling af forslag til lov om visse hovedlandevejsstrækninger rejst spørgsmål om motorvejens linjeføring i Århusområdet. På denne baggrund rettede vejdirektoratet den 10. februar 1970 henvendelse til Århus byråd med anmodning om en stillingtagen til linjeføringen.

Den 17. februar 1970 henstillede Århus byråd meget stærkt til vejdirektoratet, at man »såvel ud fra samfundsøkonomiske som egnsplanmæssige